

Radio Liberty, entre demolició i centre de la guerra freda

Quinze anys després de la retirada de les antenes, ni l'Estat ni la Generalitat han actuat al complex

SÍLVIA OLLER
Pals

Una detonació amb 16 quilos d'explosius va posar fi el 22 de març del 2006 a 46 anys d'existència de les antenes de Radio Liberty, el centre emissor des d'on el govern nord-americà llançava missatges de propaganda a països de l'òrbita soviètica entre els anys 1959 i 2001. Les 13 mastodontiques antenes, d'entre 87 i 165 metres, van deixar de formar part de la postal de la segona línia de mar de Pals, però 15 anys després encara hi ha, en un estat de conservació deplorable, els edificis que van ocupar fins a 250 persones.

Des de la demolició de les antenes per part del Ministeri de Medi Ambient, el complex ha estat objecte de grafiters, de saquejos i espolis del material de valor, d'actes vandàlics i de botellots, fins a convertir-se en un esquelet en què es fa difícil imaginar que les parets van acollir l'emissora més potent que tenia el govern dels Estats Units per enviar informació a països comunistes.

Diversos cartells adverteixen

L'Ajuntament vol donar a conèixer els valors naturals i arqueològics i la història de l'espai

del perill d'unes instal·lacions ruïnoses. L'Ajuntament de Pals ha reclamat diverses vegades a l'Estat i a la Generalitat, les administracions competents, que posin vigilància a la zona, però no se n'ha sortit. "A l'estiu és un perill amb els botellots i la gent que s'enfila a les edificacions", esgrimeix l'alcalde, Carles Pi.

Per què s'ha permès la degradació d'un espai que ocupa 33 hectàrees de terreny verge al peu de la platja de Pals?

Nou mesos després de la demolició de les antenes, la llavors ministra de Medi Ambient, Cristina Narbona, i el conseller de Medi Ambient, Francesc Baltasar, firmaven un conveni de vigència indefinida que comprometia les dues parts en una sèrie d'obligacions amb les instal·lacions i l'espai. L'Estat, com a propietari dels terrenys, es comprometia a dur a terme "totes les accions que requereixi l'adequat tractament ambiental d'aquest tram de costa" –incorporat al

GLÒRIA SÁNCHEZ/NORD MEDIA

GLÒRIA SÁNCHEZ/NORD MEDIA

GLÒRIA SÁNCHEZ/NORD MEDIA

Ruïnós

A dalt, un grup en una visita guiada organitzada pel Cercle Català d'Història el 23 d'octubre observant l'estat de

deixadesa de l'edifici principal. A baix, una de les antenes parabòliques de l'emissora que va emetre entre el 1959 i el 2001. Al costat,

un detall de l'edifici, saquejat amb grafitis i escenari de botellots. Els cartells adverteixen del perill a la zona

ment i la vigilància de l'espai una vegada executat el projecte de demolició. El conveni assenyalava que "les parts es comprometen a acordar les edificacions que s'han de mantenir i les que seran enderrocades, així com el projecte de restauració ambiental de l'espai". És evident que les administracions no han fet els deures.

Des de l'adeu a les antenes hi ha hagut dos intents de donar un nou ús a la finca, classificada com a sòl no urbanitzable amb qualificació de zona verda. El més avançat, malgrat que al final va quedar descartat, va ser el projecte Aquam, un centre d'interpretació de la biosfera, impulsat per la Fundació Mar. El 2002 el llavors rector de la UdG, Joan Batlle, va proposar de convertir l'espai en un centre de referència internacional de la història de les telecomunicacions i la guerra freda. Llavors encara mantenien maquinària, però ara no en queda ni rastre.

L'última proposta és la liderada per l'Ajuntament de Pals en col·laboració amb altres entitats com Salvem la Platja de Pals i el Cercle Català d'Història, i passa per mantenir i rehabilitar l'edifici central, l'antena parabòlica i l'accés principal. Volen que el lloc es converteixi en un centre d'interpretació de la guerra freda, però també que sigui un punt per donar a conèixer els elements arqueològics de valor de la finca que va ser l'antic port de

Pals segles enrere i els valors naturals de l'espai, integrat al parc natural del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter. A la zona hi ha flora i fauna en perill d'extinció com el corriol camanegre i la *Stachis marítima*, una espècie característica dels sistemes dunars litorals com els que hi ha Pals, els més extensos de la Mediterrània sense urbanitzar. "Cal posar en relleu l'espai; no podem desaprofitar ni destruir patrimoni", explica Eva Sans, responsable d'investigació del Cercle Català d'Història.

ble d'investigació del Cercle Català d'Història.

"Estem convençuts que la millor solució no és fer caure tot el que queda del complex", esgrimeix l'alcalde, que tem les intencions del ministeri. El portaveu de Salvem la Platja de Pals, Pau Bosch, considera que tirar a terra els edificis de Radio Liberty "atempta contra la llei de la Memòria Històrica" i que "el vandalisme continuarà". El subdelegat del Govern a Girona, Albert Bramon, afirma que l'Estat està "a punt de licitar el projecte de rehabilitació de la zona", però no concreta si això passarà per fer caure tot el complex. "D'ensorrament n'hi haurà segur, però falta veure si serà total o parcial", explica el director general de Polítiques Ambientals i Medi Natural de la Generalitat, Antoni Ferran. La Generalitat vol prendre la iniciativa i reunir totes les parts per desencallar un problema que s'ha eternitzat.●

"Estàvem molt ben pagats"

■ Antoni Bernabé (1961) va treballar als transmissors de Radio Liberty dotze anys, entre el 1989 i el 2001, quan es van acabar les emissions. Va complir el somni d'infantesa que tenia des de petit cada cop que veia les antenes des de casa d'un familiar. Explica que Mikhaïl Gorbtxov durant el cop d'Estat del 1990 va aconseguir estar connectat al món exterior i

el que passava al seu país a través de Radio Liberty. "No vam viure cap emergència, més enllà de banyistes que saltaven la tanca per arribar abans a la platja". Bernabé recorda com de ben pagats estaven els treballadors. "L'hora extra anava a 5.000 pessetes". "I dinàvem allà per 130 pessetes". Bernabé ha creat un museu virtual del complex.

Domini Públic marítim terrestre – i a "fer-hi les inversions necessàries per garantir-ne l'òptima conservació". Llavors ja tenia una proposta de retirada de diverses instal·lacions del recinte, i es comprometia a finançar el projecte que resultés de la restauració ambiental i de la demolició de la resta dels edificis amb un import màxim de dos milions d'euros.

Segons el conveni, les edificacions que no fossin enderrocades serien gestionades per la Conselleria de Medi Ambient de la Generalitat, que s'havia de fer càrrec també del manteni-